

Adult Bireylerde Hızlı Hbv İmmünizasyonu

Mansur Özcan*, Ramazan Danış**, Kadim Bayan***

ÖZET

HBV'den korunmada aşılama önemlidir. Özellikle yüksek risk altındaki olgularda hızlı immünizasyon önem arz eder. Hastanemizde çalışan yardımcı hizmet personellerine hızlı immünizasyon programıyla (0, 1 ve 2 aylar) hepatit B aşısı uyguladık ve etkinliğini incelemeyi amaçladık. Aşı endikasyonu olan 87 kişi çalışmaya dahil edildi. Bireylerin %69'u erkek, %31'i kadın idi. Yaş ortalamaları sırasıyla 34 ve 32 idi. Program bittikten sonra gözlenen koruyuculuk oranı %90 idi. Antikor titresi düzeyi açısından iki cins arasında ve kırk yaş altı ile 40 yaş ve üstü grupları arasında istatistiksel olarak fark bulunmadı. Erkeklerdeki yanıtızlık oranı %11.6 ; kadınlardaki ise %7.4 idi. Aynı oran kırk yaş altındaki grupta %6 iken, 40 yaş ve üstünde %22.7 bulundu. Bu iki yaş grubu arasında istatistiksel bakımdan anlamlı fark vardı (p=0.02). Uyguladığımız hızlı immünizasyon programı standart programa yakın başarı sonuçlarına sahiptir.

Anahtar kelimeler: HBV, Aşılama

Rapid Hepatitis B Vaccination in Adults

SUMMARY

Vaccination is a very important method in prevention of HBV. Especially rapid immunization takes an important place in subjects at high risk. We have injected HBV vaccine to health workers who are attending in our hospital by rapid immunisation programme (at 0, 1 and 2 months) and aimed to identify it's efficiency. Eighty seven subjects (69% male, 31% female) were included to our study. Median age was 34 for male and 32 for women. We obtained 90% achievement of immunity rate after the programme finished. There were no significant difference between male and female groups, and age groups. The non-responder rate was 11.6% in male, and 7.4% in female. This rate was 6% in under 40 years old group, and 22.7% in 40 or older group. This difference was significant in two groups statistically (p=0.02). The rapid immunization programme, we performed has nearly the same success results as in standard programme.

Key words: HBV, Vaccination

GİRİŞ

Kronik HBV enfeksiyonu dünyada önemli bir sağlık sorunudur. Dünya nüfusunun yaklaşık %30'u hepatit B virüsünün (HBV) serolojik bulgularını taşımaktadır. Bunların %5'i kronik HBV taşıyıcısıdır. Dünyada yaklaşık 400 milyon insanın HBV taşıyıcısı olduğu düşünülmektedir (1,2). Türkiye HBV

taşıyıcılığı konusunda orta endemisiteye (%2-7) sahip bir bölgedir. Yakın dönemde Güneydoğu Anadolu bölgesinde yapılan bir çalışmada HBV taşıyıcılığı oranı %7 civarında bulunmuştur. Aynı çalışmada seropozitivite %47.36 olarak saptanmıştır (3). Bu da toplumun yaklaşık %50'sinin HBV ile

* Dicle Üniv. Tıp Fak.Deontoloji A.D./Diyarbakır

** Devlet Hastanesi İç Hastalıkları Kliniği/Diyarbakır

*** Genç Devlet Hastanesi İç Hastalıkları Kliniği/Bingöl

karşılaştığı anlamındadır. Bu verilerden de anlaşıldığı üzere Türkiye’de toplumun çok önemli bir kısmı HBV tehdidi altındadır. Bu da aşılamanın önemini açıkça göstermektedir. Normal aşılama programlarında 0-1-6 aylarında aşılama yapılmaktadır. Fakat risk altındaki bireylerin daha hızlı aşılama programlarına alınmaları önerilmektedir (4). Bu bağlamda hastanemizde çalışan yardımcı hizmet personellerini hızlı immunizasyon programıyla HBV’ye karşı aşılama düşündük. Bu çalışmamızda 0, 1 ve 2. aylarda yapılan HBV aşısının etkinliğini incelemeyi amaçladık.

GEREÇ VE YÖNTEM

Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde çalışan yardımcı hizmetliler çalışmaya dahil edilmiştir. Olgular öncelikle HBV enfeksiyonunu varlığı konusunda araştırıldılar. Bu amaçla olguların tümünden antecubital venden alınan 5 cc kanda HBsAg Anti-HBs ve anti-HBcIgM bakıldı. HBsAg ve Anti-HBs pozitifliği saptananlar çalışmaya dahil edilmedi. Olguların hiçbirinde anti-HBcIgM pozitifliği saptanmadı. Hem HBsAg hem de Anti-HBs değerleri negatif olan 87 kişi çalışmaya dahil edildi. Bireylerin 60’ı (%69) erkek, 27’si (%31) kadındır. Yaş ortalamaları sırasıyla 34 ve 32 idi. Çalışmaya alınan bireylere 0., 1. ve 2. aylarda 20µg rekombinant HBV aşısı (Hepevax gene) deltoid kasına yapıldı. Aşılama programı bittikten 1 ay sonra hastaların anti-HBs titreleri araştırıldı. Titre düzeyinin 10 mIU/mL’nin üstünde olması koruyucu olarak yorumlandı. İstatistiksel analizde chi-square ve students’ t testi kullanıldı.

BULGULAR

Çalışmaya alınan 87 hastanın 78’inde antikor titresi koruyucu sayılan 10 mIU/mL’nin üzerinde bulundu. Buna göre mevcut aşı programının koruyuculuk yüzdesi %90 dır. Ortalama antikor titresi 447 mIU/mL idi. Erkeklerdeki ortalama antikor değeri 409 mIU/mL iken, kadınlarda 533 mIU/mL bulundu. Antikor titresi açısından iki cins arasındaki istatistiksel olarak fark bulunmadı (p=0.21). Kırk yaşın altındakilerde ortalama

antikor titresi 477 mIU/mL iken 40 yaş ve üstündekilerde 360 mIU/mL bulundu (p=0.24). Hastaların 9’unda yanıt alınmadı. Erkeklerdeki yanıt oranı %11.6 (7/60); kadınlardaki ise %7.4 (2/27) bulundu. İki grup arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark yoktu (p=0.06). Kırk yaş altındaki grupta yanıt oranı %6 iken, 40 yaş ve üstünde %22.7 bulundu. İki yaş grubu arasında istatistiksel bakımdan anlamlı fark vardı (p=0.02).

TARTIŞMA

HBV dünyada olduğu gibi bölgemizde de önemli bir sağlık sorunudur. HBV enfeksiyonu son dönem karaciğer hastalığı ve hepatosellüler karsinoma yol açması nedeniyle sağlığı ciddi manada tehdit edebilmektedir. Bu kadar ciddi sonuçlar doğurma potansiyeli olan HBV’den aşı sayesinde kolaylıkla korunmak mümkündür. Aşılama plazma kökenli ve rekombinant aşılarda kullanılmaktadır. Fakat günümüzde aşılama daha ziyade rekombinant aşılarda kullanılmaktadır (1). Bölgemizde HBV enfeksiyonunun sıklığı %7 dolayındadır (3). Bu da toplumda bulaştırma riski taşıyan önemli bir hasta grubunun olduğu anlamındadır. Sağlık çalışanlarının riskli bir ortamda oldukları da göz önünde bulundurulursa, aşılamanın önemi pekişmektedir. Hatta mümkün olan en kısa sürede immunizasyonun sağlanması değerli olacaktır. Biz de bundan yola çıkarak, standart aşılama programından farklı bir hızlı aşılama programını uygulayıp sonuçlarını değerlendirmek istedik. Standart aşılama programında 0.,1. ve 6. aylarda yapılan aşılama ile %90’ları aşan immunizasyon sağlanabilmektedir (4, 5). Çalışmamızda 0., 1. ve 2. aylarda 20’şer µg rekombinant HBV aşısı (Hepavax gene) yapıldı. Aşılama sonrası anti-HBs titreleri incelendi. Hastaların %90’ında istenen 10 mIU/mL antikor düzeyi aşıldı. Bu değer standart aşılama programlarında elde edilenle benzerdir. Ortalama antikor düzeyinin de 447 mIU/mL olması uzun dönem koruyuculukta önemli olarak değerlendirildi. Zira 50 mIU/mL’den daha düşük yanıtlarda 5 yılda bireylerin %70’inde koruyucu değer olarak kabul edilen 10 mIU/mL’nin altına inmektedir. Öte yandan 10 mIU/mL’nin altında

antikor düzeyi saptanan bireylerin tümünde aynı sürede antikor düzeyi saptanamayacak düzeylere inmektedir. Yüz mIU/mL'nin üstündeki antikor titrelerinde ise 5 yıl sonunda bireylerin sadece %7'sinde anti-HBs kaybolmaktadır (6). Bireylerimizde erkek ve kadınlar arasında aşılama cevap oranları açısından fark bulunamamıştır. Bu da temel bilgi ile örtüşmektedir.

KAYNAKLAR

1. David Zakim, Thomas D. Boyer. Hepatology A Textbook of Liver Disease. In: Nair S, Perillo RP. Hepatitis B and D. Hepatitis B and D. 4th edn. Vol2 Saunders Company, Philadelphia. 2003;2: 959-1016.
2. Mast EE, Alter MJ, Margolis HS. Strategies to prevent and control hepatitis B and C virus infections: a global perspective. Vaccine. 1999;26;17:1730-3.
3. Dursun M, Ertem M, Özekinci T, Saka G, Yılmaz Ş, Canoruç F, Tüzün Y, Yakut M, Gökalp D, Şimşek Z. Hepatitis B seroprevalence and risk factors in adult population of Southeast Anatolia: Community based study. 20.Ulusal Gastroenteroloji Haftası. Bildiriler, PB06/9 (2003).

Uygulanan aşı programına yanıtızlık değeriendirildiğinde erkeklerin %11.6'sında ve kadınların %7.4'ünde istenen antikor titresi elde edilememiştir. İki grup arasında yanıtızlık açısından fark saptanmadı. Yaş grupları değeriendirildiğinde bu oran 40 yaş altı grubunda %6, kırk yaş üstünde ise %22.7 olarak saptanmıştır. İki grup arasında literatürle uyumlu şekilde istatistiksel açıdan anlamlı fark saptandı (p=0.02) (4).

4. Tekeli E. Hepatit B aşısı ve Hepatit B'den korunma. Viral Hepatit 2003, Edit: Emin Tekeli, İsmail Balık. 2003:79-182.
5. Thompson SC, Norris M. Immunogenicity and reactogenicity of a combined hepatitis A-hepatitis B vaccine in adolescents. Int J Infect Dis. 1998;2:193-6.
6. Hadler SC, Francis DP, Maynard JE, et al. Long-term immunogenicity and efficacy of hepatitis B vaccine in homosexual men. N Engl J Med. 1986;24;315:209-14.

